

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć XXIX. — Wydana i rozesłana dnia 1 lipca 1880.

78.

Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 1 lipca 1880,

zmieniające niektóre przepisy Porządku ruchu na kolejach żelaznych królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, zaprowadzonego rozporządzeniem z dnia 10 czerwca 1874 (Dz. u. p. Nr. 75) a względnie nowej osnowy §. 48 tegoż Porządku oraz Dodatku, rozporządzeniami z dnia 25 lipca 1877 (Dz. u. p. Nr. 69), z dnia 20 marca 1878 (Dz. u. p. Nr. 21) i z dnia 1 listopada 1879 (Dz. u. p. Nr. 127) zaprowadzonej.

Na miejsce nowej, rozporządzeniami z dnia 25 lipca 1877 (Dz. u. p. Nr. 69), z dnia 20 marca 1878 (Dz. u. p. Nr. 21) i z dnia 1 listopada 1879 (Dz. u. p. Nr. 127) zaprowadzonej osnowy §. 48 Porządku ruchu dla kolei żelaznych królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, rozporządzeniem z dnia 10 czerwca 1874 (Dz. u. p. Nr. 75) wydanego, tudzież na miejsce ustępu 1 liczba 1 §. 50 tegoż Porządku i Dodatku do niego wydanego rozporządzeniem z dnia 25 lipca 1877 (Dz. u. p. Nr. 69) nabywają mocy od dnia 1 sierpnia 1880 następujące nowe przepisy:

§. 48.

Przedmioty, których przewóz jest wzbroniony lub tylko warunkowo dozwolony.

A. Przedmioty, których przewóz jest wzbroniony:

1. wszelkie takie towary, które z powodu swego ciężaru lub objętości, kształtu lub innych własności, nie odpowiadają urządzeniom i sposobowi używania kolei, aby mogły być przewiezione;

2. przedmioty, przymusowi pocztowemu ulegające;

3. wszelkie przedmioty samopalne lub wybuchające, o ile nie stosują się do nich przepisy Dodatku D, mianowicie:

a) nitrogliceryna (glonoin), jakoteż wszelkie przetwory nitroglicerynowe, których przewóz kolejami żelaznymi w Austrii i Węgrzech nie jest wyraźnie oddzielnem rozporządzeniem pozwolony;

- b) stałe mieszaniny nitrogliceryny z istotami proszkowatymi, nie wybuchającymi same przez się (dynamit i podobne przetwory) w masie nie ściśniętej, o ile w Austrii i Węgrzech nie będzie wydane osobne pozwolenie (co się tyczy nabojów dynamitowych porównaj Dodatek *D* Nr. 1);
- c) kwas pikrynowy nieczysty (porównaj Dodatek *D* Nr. XV), sole pikrynowe, jakoteż mieszaniny wybuchające, zawierające sole pikrynowe i chlorowe;
- d) piorunian rtęci (co się tyczy podpałek i kapsli porównaj Dodatek *D* Nr. I i III), piorunian srebra i piorunian złota, jakoteż przetwory z nich zrobione;
- e) takie przetwory, w których mieszaninę wchodzi fosfor jako główna część składowa, mianowicie podpały (amorces);
- f) strzelby nabite.

B. Przedmioty, których przewóz jest dozwolony warunkowo:

1. Przedmioty wymienione w Dodatku *D*:

Tamże podane są przepisy szczegółowe, tyczące się ich przyjmowania i przewozu.

2. Złoto i srebro w sztabach, platyna, pieniądze metalowe i papierowe, papiery wartości pieniężnej, dokumenty, tudzież kosztowności, jak kamienie drogie, perły prawdziwe itp.

Pod jakimi warunkami przedmioty te mogą być przyjmowane do przewozu, stanowią o tem osobne przepisy każdej kolei żelaznej.

3. Obrazy i inne dzieła sztuki.

Zarząd kolei żelaznej wtedy tylko obowiązany jest przyjąć te przedmioty, gdy w listach przewozowych wartość ich nie jest podana.

4. Takie przedmioty, których ładowanie lub przewóz połączony jest zdaniem przyjmującego je zarządu z nadzwyczajnymi trudnościami.

Przewozu przedmiotów takich wolno kolei podjąć się pod osobnymi warunkami, co do których umówić się ma w każdym z osobna przypadku.

C. Kto przedmioty, należące do wymienionych pod lit. *A*, Nr. 3 paragrafu niniejszego lub w Dodatku *D* oddaje do przewozu pod fałszywą lub niedokładną deklaracją, albo zaniedbuje środków ostrożności, które są przepisane jako warunek ich przyjęcia, ten oprócz kar, ustanowionych rozporządzeniami policyjnymi lub kodeksem karnym, chociażby szkoda nie powstała, zapłacić ma karę konwencyonalną po sześć złotych od każdego kilogama wagi ryczałtowej takich posyłek, którą już przez samo oddanie posyłki na siebie ściągnął a oprócz tego odpowiedzialny jest za wszelką szkodę, jakaby z tego wynikła.

§. 50 Nr. 1, pierwszy ustęp.

Do przedmiotów, których przewóz stosownie do §. 48 lit. *B* tylko warunkowo jest dozwolony, jakoteż do towarów, które posyłający i odbiorca obowiązany jest włożyć do wagonu i wyjąć, jakoteż do towarów ulegających kontroli cłowej lub podatkowej, dołączać należy osobne listy przewozowe, nie obejmujące innych przedmiotów.

P r z e p i s y,

tyczące się przedmiotów, których przewóz kolejami żelaznymi jest warunkowo dozwolony.

(§. 48, B. I.)

I. Proch strzelniczy i rozsadzający (czarny), tudzież podobne mieszaniny, których przewóz w Austrii i Węgrzech oddzielnymi przepisami jest dozwolony;

amunicya prochowa, licząc tu naboje gotowe;

wyroby pirotechniczne, o ile nie zawierają wytworów, które w myśl §. 48, A 3, lit. *a—e* (włącznie) są wykluczone od przewozu;

podpałki wybuchające, jakoto: kapsle rozsadzające, podpałki elektryczne do podbojów, tudzież lonty z wyjątkiem lontów bezpieczeństwa (porównaj Nr. V);

naboje z dynamitu i podobnych środków rozsadzających, których przewóz w Austrii i Węgrzech jest oddzielnie dozwolony;

nitrocelulozy, jakoto: bawełna strzelnicza, wełna kleinowa i papier rozsadzający (t. z. düppelski), o ile w Austrii i Węgrzech przewóz tych wytworów jest dozwolony,

przewozić wolno tylko pod warunkiem zachowania przepisów, które osobnymi rozporządzeniami są a względnie będą wydane.

II. Petardy sygnałowe do zatrzymania pociągów na kolejach powinny być mocno zapakowane w okrawki papieru, trociny lub gips, albo też w inny sposób tak ściśle ułożone i odosobnione, aby kapsułki blaszane nie mogły się stykać ani ze sobą, ani z innym ciałem. Paki, w których są ułożone, zrobione być powinny z desek fugowanych, mających najmniej 2·6^{cm} grubości, spojonych szrubami drewnianymi, szczelnie zamkniętych i włożonych w drugą pakę, również szczelnie zamkniętą; paka zewnętrzna nie powinna mieć więcej nad 0·06^{m. sz.} objętości.

Przyjmuje się do przewozu tylko wtedy, gdy listy przewozowe opatrzone są poświadczeniem urzędowym, jako opakowanie odpowiada przepisom.

III. Kapsle zwyczajne do broni palnej i pocisków, kapsle blaszkowe, podpałki nie rozsadzające i osłony na naboje z podpałkami powinny być starannie opakowane, w mocnych skrzyniach lub beczkach i na każdej posyłce przyklepiona być powinna kartka z napisem podług tego co się wewnątrz znajduje: „kapsle zwyczajne“ lub „kapsle blaszkowe“ itd. (Co do podpałek rozsadzających porównaj Nr. I).

IV. Zapalaki pospolite i wszelkie inne zapalające się od potarcia (jakoto: stoczki, żagiew itd.) powinny być starannie i mocno opakowane w naczyniach z grubej blachy żelaznej, albo w bardzo mocnych skrzyniach drewnianych, jedne i drugie objętości nie większej nad 1·2^{m. sz.} i to tak, aby wnętrze pak było całkiem wypełnione. Na zewnętrznej powierzchni pak trzeba wyraźnie napisać, co zawierają.

V. Lonty bezpieczeństwa, t. j. lonty w postaci cienkiego, mocnego węża, wypełnione wewnątrz małą stosunkowo ilością prochu strzelniczego, podlegają przepisom podanym pod Nr. IV. Zamiast pak drewnianych używać można także beczek drewnianych bardzo mocnych. (Co do innych lontów porównaj Nr. I).

VI. Masę Buchera w puszkach blaszanych do gaszenia ognia, przyjmować się będzie do przewiezienia tylko w skrzyneczkach, zawierających najwięcej 10 kilogramów, wewnątrz papierem wyklejonych i zamkniętych nadto w większych skrzynkach podobnie wyklejonych.

VII. Fosfor pospolity (żółty) powinien być otoczony wodą, w puszkach blaszanych, obejmujących najwięcej 6 kilogramów i zalutowanych, zapakowanych mocno w grubych skrzyniach trocinami. Skrzynie powinny być nadto owinięte należycie w szare płótno i mieć u górnych brzegów mocne rękojeści, nie mają ważyć więcej nad 90 kilogramów, z wierzchu opatrzone być powinny napisami „wewnątrz fosfor żółty“ i „góra“.

Fosfor bezkształtny (czerwony) pakować należy w puszkach blaszanych, dobrze zalutowanych, które umieścić należy w grubych skrzyniach i natłoczyć trocinami. Skrzynie te ważyć powinny najwięcej 90 kilogramów i mieć z wierzchu napis: „wewnątrz fosfor czerwony“.

VIII. Siarczyk sodu surowy, niekrystaliczny, jakoteż tak zwany koks sodowy (wytwór poboczny, otrzymywany w fabrykacji olejków dziegciowych) przyjmowane będą do przewozu tylko w naczyniach blaszanych, szczelnie zamkniętych, siarczyk sodu oczyszczony, krystaliczny tylko w beczkach lub innych naczyniach nie przepuszczających wody.

IX. Zapalniczki znane w handlu pod nazwą „pasty“, wyrabiane przez zmieszanie pozostałości nafty, żywicy i podobnych przedmiotów z ciałami sypkimi palnymi, przyjmowane będą do przewozu tylko w naczyniach blaszanych lub w drewnianych szczelnie zamkniętych.

X. Eter (eter siarczany, nafta), wyskok eterowy (krople białe, czyli Anodyna, jakoteż inne rodzaje eteru, także chloroform; wreszcie kleinę i olej mirbanowy (nitrobenzol), przesyłać wolno tylko w naczyniach szczelnie zamkniętych, których opakowanie powinno mieć następujące własności:

1. Jeżeli przetwory te są w fiaskach szklanych lub naczyniach blaszanych, zapakować je należy w grubych skrzyniach drewnianych i natłoczyć mocno otrębami, trocinami lub ciałami ziemnymi sypkimi, np. ziemią wymoczkową.

2. Jeżeli są w baniach (naczyniach szklanych grubych, kulistych), zawierających w sobie najwięcej 35 kilogramów, zapakować je można w koszach mocnych, dobrze przytwierdzonymi wiekami opatrzonych i dostatecznie wysłanych materiałem pakowym.

XI. Dwusiarczyk węglowy przewozi się wyłącznie otwartymi wagonami bez okrycia i tylko:

1. w naczyniach z grubej blachy żelaznej, należycie zanitowanych i w spojeniach dobrze zalutowanych, mających aż do 500 kilogramów pojemności; albo

2. w naczyniach walcowatych cynkowych, mających dla większej mocy obręcze żelazne u góry i u dołu przylutowane, lub w konwiach z blachy żelaznej cynkowanej. Takie naczynia lub konwie obejmować w sobie mają najwięcej 50 kilogramów i zamknięte być powinny w koszach plecionych, albo upakowane w skrzyniach otrębami, trocinami lub ciałami ziemnymi sypkimi, np. ziemią wymoczkową; albo

3. w naczyniach szklanych, zamkniętych w puszkach blaszanych lub w grubych skrzyniach drewnianych, wysłanych otrębami, trocinami lub ciałami ziemnymi sypkimi, np. ziemią wymoczkową.

XII. Wyskok metylowy surowy i oczyszczony, tudzież alkohol, jeżeli nie są oddane w beczkach, przyjmowane będą do przewiezienia tylko we flaszkach szklanych, baniach lub naczyniach blaszanych. Naczynia te opakowane być powinny w sposób przepisany powyżej pod Nr. X dla eteru itd.

XIII. Wapno z fabryk gazowych pochodzące (Grünkalk) przewozi się tylko otwartymi wagonami.

XIV. Chloran potasowy powinien być starannie zapakowany w beczkach lub skrzyniach szczelnie zamkniętych, papierem wyklejonych.

XV. Kwas pikrynowy czysty przewożony być może tylko na podstawie zaświadczenia, wydanego przez ukwalifikowanego chemika, potwierdzającego, że oddany do przewozu kwas pikrynowy jest czysty i nie grozi niebezpieczeństwem. Porównaj §. 48, A. 3. c.

XVI. Kwasy mineralne płynne wszelkiego rodzaju (mianowicie kwas siarkowy, witryol, kwas solny, kwas azotowy, serwaser) podlegają następującym przepisom:

1. Jeżeli płyny te posyła się w baniach, flaszkach lub kamionkach, naczynia te powinny być szczelnie zamknięte, dobrze opakowane i umieszczone w naczyniach, opatrzonych w mocne wygodne ucha lub w koszach plecionych;

jeżeli posyła się w naczyniach metalowych (ołowianych), naczynia te powinny być nieprzepuszczające i opatrzone dobrymi zamknięciami.

2. Kwasy mineralne ładować należy zawsze oddzielnie i nie wolno umieszczać ich w tym samym wozie, zwłaszcza z innymi przetworami chemicznymi.

3. Przepisy pod 1 i 2 odnoszą się także do naczyń, w których rzeczony przedmioty były przewiezione. Naczynia takie deklarować należy zawsze jako takie.

4. Przewozowe od kwasów mineralnych, jeżeli każda paka waży nie więcej nad 75 kilogramów, obliczane będzie podług wagi rzeczywiście. Jeżeli zaś kto posyła jedną lub więcej sztuk, ważących po więcej niż 75 kilogramów, zarząd kolei może żądać, aby zapłacono przewozowe za 2000 kilogramów, chociażby waga nie wynosiła ogółem 2000 kilogramów, naładowaniem zaś i wyładowaniem bań zająć się ma posyłający a względnie odbiorca. Ci ostatni nie mają prawa występować w danym razie co do tych bań z takimi do kolei żelaznej żądaniami, które wolno im czynić co do innych towarów.

Jeżeli odbiorcy, najpóźniej w trzy dni po nadejściu takich bań do stacyi wydawczej a względnie po otrzymaniu uwiadomienia o ich nadejściu, tychże nie wyładują i nie zabiorą, zarząd kolejowy ma prawo umieścić je w zakładzie składowym z zachowaniem przepisów §. 61, ustęp 1, lub oddać je spedytorowi. Jeżeli to stać się nie może, wolno mu sprzedać banie bez dalszych formalności.

XVII. Ług żrący (ług z sody żrącej, z węglanu sodowego i potażu żrącego); tudzież osady olejne (pozostałości z rafinerji olejów) i brom podlegają przepisom podanym pod XVI, Nr. 1, 3 (z wyjątkiem tego co pod Nr. 3 jest nadmienione o Nr. 2) i 4.

XVIII. Do przewozu kwasu azotowego czerwonego dymiącego odnoszą się przepisy zamieszczone pod Nr. XVI w ten sposób, że banie i flasze w naczyniach, obłożone być muszą suchą ziemią wymoczkową lub innymi stosownymi ciałami ziemnymi suchymi, w ilości przynajmniej równej ich objętości.

XIX. Kwas siarkowy bezwodny (anhydryt, tak zwany olej stały) przewozić wolno tylko, albo

1. w puszkach z blachy żelaznej pobielanej, dobrze zlutowanych mocnych, albo

2. w grubych fiaskach żelaznych lub miedzianych, których szyje zamknięte być powinny tak, aby nie przepuszczały powietrza, zakitowane i opatrzone nadto osłoną glinianą.

Puszki i fiaski otoczone być powinny ciałem nieorganicznym drobno pokruszonym, np. żuzłem włóknistym, ziemią wymoczkową, popiołem itp. i mocno upakowane w grubych skrzyniach drewnianych.

Zresztą stosowane być powinny przepisy umieszczone pod Nr. XVI 2, 3 i 4.

XX. Do pokostów, jakoteż do barwidła pokostem zaprawionych, tudzież do olejów eterycznych i tłustych, do wysokoku (spirytusu), okowity i innych wyskoków pod Nr. XVII nie wymienionych, o ile oddane są do przewozu w baniach, fiaskach lub kamionkach, stosować należy przepisy umieszczone pod XVI Nr. 1, ustęp 1.

XXI. Nafta, surowa i oczyszczona, jakoteż fotogien, olej solarny i tym podobne oleje trudnolotne, wyrabiane ze smoły węgla kamiennych lub brunatnych, podlegają przepisom następującym:

1. Płyny te oddawać należy albo w bardzo dobrych trwałych beczkach, lub w naczyniach szklanych albo blaszanych, koszykowo oplecionych lub zapakowanych w koszach.

2. Naczynia blaszane, gdyby się podczas przewozu uszkodziły, zostaną natychmiast wyładowane i razem z tem co jeszcze zawierają, jak najkorzystniej sprzedane na rachunek posyłającego.

3. Przewozi się tylko wagonami otwartymi. Płynów tych nie należy przyjmować do przewozu, jeżeli mają być poddane czynności celniczej odpowiedniej, która wymagałaby stałego okrycia i oplombowania zasłon wagonowych.

4. Przepisy powyższe Nr. 3 odnoszą się także do beczek i innych naczyń, w których płyny te przewożono. Naczynia tego rodzaju deklarować należy zawsze jako takie.

XXII. Eter skalny (nafta), gazolina, ligroina, benzyna, kamfina i tym podobne wytwory łatwo lotne i łatwo zapalne, wyrobione z oleju skalnego i rodzajów smoły, znajdować się powinny w naczyniach szklanych lub blaszanych, które opakować należy mocno w trwałych skrzyniach drewnianych lub blaszanych trocinami lub podobnymi sypkimi ciałami.

Zresztą stosować należy przepisy podane pod XXI Nr. 2, 3 i 4, jakoteż pod XVI Nr. 4.

XXIII. Olejek terpentynowy i wszystkie inne oleje cuchnące, jakoteż wyskok salmiakowy, przewozi się tylko w otwartych wagonach.

Przepis ten tyczy się także beczek i wszelkich naczyń, w których istoty te przewożono. Naczynia tego rodzaju deklarować należy zawsze jako takie.

XXIV. Wytwory arsenu nie płynne, mianowicie kwas arsenawy, złotolusk żółty (auripigment), złotolusk czerwony (realgar), arsenik biały (Scherbenkobalt, Fliegenstein) itd. przyjmowane będą do przewozu tylko wtedy, gdy

1. na każdej posyłce napisane będą czarną farbą wyraźnemi literami wyrazy: „Arszenik (trucizna)“ i

2. gdy posyłki zapakowane będą w sposób następujący, albo:

- a) w podwójnych beczkach lub pakach, mających dna obręczami wpuszczanemi, wieka obręczami lub żelaznemi więzadłami umocnione i gdy beczki lub paki wewnętrzne zrobione są z grubego suchego drzewa i wyklejone wewnątrz grubem płótnem lub podobnemi grubemi tkaninami; albo
- b) w worach z płótna namazionego zapakowanych w pojedynczych beczkach z grubego, suchego drzewa; albo
- c) w walcach blaszanych zalutowanych, włożonych w beczki z grubego drzewa, mających dna umocnione wpuszczonemi obręczami.

XXV. Wytwory arsenu płynne, mianowicie kwas arsenowy, podlegają przepisom zamieszczonym pod XXIV Nr. 1 i pod XVI Nr. 1, 3 (z wyjątkiem tego, co pod Nr. 3 jest nadmienione o Nr. 2) i 4.

XXVI. Inne wytwory metalowe trujące (barwidła metalowe trujące, sole metalowe trujące itd.), mianowicie zaś przetwory rtęciowe, jakoto: sublimat, chlorek rtęciowy (kalomel), chlorek rtęciowy i tlenek rtęciowy, cynober, sole i barwidła miedziane, jakoto: siarkan miedziowy (siny kamień), octan miedziowy (grynszpan), barwidła miedziane zielone i błękitne, przetwory ołowiu, jakoto: glejta (maszykot), minia, octan ołowiany i inne sole ołowiane, biel ołowiana i inne barwidła ołowiane, także tlenki cynkowe, cynowy i antymonowy, oddawane być mogą do przewozu tylko w grubych beczkach lub pakach z mocnego, suchego drzewa zrobionych, opatrzonych w obręcze wpuszczone a względnie w więzadła opasujące. Opasanie powinno być takie, aby w skutek tarcia i wstrząśnień przy przewozie niepodobnych do uniknięcia, proszek szczelinami nie wychodził.

XXVII. Drożdże tak płynne jak stałe przyjmowane będą do przewozu tylko w naczyniach szczelnie zamkniętych.

XXVIII. Kopeć przyjmowany będzie tylko w małych beczułkach, w trwałe kosze zapakowanych, lub w naczyniach wylepionych wewnątrz papierem, płótnem itd.

XXIX. Węgiel drzewny, mielony lub ziarnisty przyjmowany będzie do przewozu tylko w opakowaniu.

Jeżeli jest on świeżo wypalony, zapakować go należy albo:

- a) w naczyniach z grubej blachy żelaznej szczelnie zamkniętych; albo
- b) w beczułkach, szczelnie zrobionych z kilku warstw bardzo grubej i twardej pokostowanej tektury (tak zwanych beczkach amerykańskich), których oba końce opatrzone są żelaznemi obręczami, a dna utoczone z grubego drzewa, żelaznemi szrubami do żelaznych obręczy przyszrubowane, a spojenia zalepione są starannie paskami papierowemi lub płóciennemi.

Gdy węgiel drzewny mielony lub ziarnisty oddany być ma do przewozu, w liście przewozowym wyrazić należy, czy jest świeżo wypalony czy nie. Jeżeli list przewozowy wzmianki o tem nie zawiera, domniemywać się potrzeba, iż jest takim i przyjąć należy do przewozu tylko w przepisaniem opakowaniu.

XXX. Obciążone (napojone solami ołowianemi) jedwabie w postaci kordonku, souple, bourre de soie i chappe de soie przyjmowane będą do przewozu tylko w pakach. W pakach mających wewnątrz więcej niż 12 centymetrów wysokości, pojedyncze warstwy jedwabiu, w nich się znajdujące, oddzie-

lone być muszą od siebie próżniami, mającemi 2 centymetry wysokości. Próżnie te tworzą się za pomocą krat drewnianych, składających się z łat równobocznych, 2 centymetry grubości i szerokości mających, na 2 centymetry od siebie oddalonych, a dwiema cienkimi listwami na końcach z sobą połączonych. W bocznych ścianach pak znajdować się mają otwory, najmniej na 1 centymetr szerokie, naprzeciwko próżni między łatami, ażeby można włożyć pręt do paki. Ażeby otwory w pace nie zatkały się i nie mogły stać się przez to bezskutecznymi, przybić należy zewnątrz na brzegu każdego boku dwie listwy.

Oddając jedwab do przewozu, wyrazić trzeba w liście przewozowym, czy należy do przerzeczonych rodzajów, czy nie. Jeżeli list przewozowy wzmianki tej nie zawiera, domniemywać się będzie, iż do nich należy, a wtedy przyjęty być może do przewozu tylko w opakowaniu powyższem.

XXXI. Wełna, mianowicie sztuczna (Mungo lub Shoddy) i odpadki wełny, szczątki sukna, odpadki z przędzy, bawełny i przędzy bawełnianej, cienkie sznurki do warsztatu tkackiego (Weberlitzten, Harnischlitzten, Geschirrlitzten), tudzież jedwab i odpadki jedwabiu, len, konopie, kłaki, szmaty i inne przedmioty tego rodzaju, jeżeli są natłuszczone, przewożone będą tylko otwartymi wagonami pod okryciem, o ile posyłający nie umówi się z koleją żelazną, aby posłane były wagonami, zbudowanymi jako kryte.

W liście przewozowym wyrażone być powinno, czy rzeczony przedmioty są natłuszczone lub nie, w przeciwnym razie będą uważane za natłuszczone i posłane jako takie.

XXXII. Odpadki zwierzęce podlegające gniciu, jakoto skóry świeże, tłuszcze, ścięgna, kości, rogi, racice, jakoteż inne przedmioty w wysokim stopniu cuchnące i obrzydliwe, atoli z wyjątkiem przytoczonych pod Nr. XXXIII przyjmowane i przewożone będą tylko pod następującymi warunkami:

1. Posyłający obowiązany jest uwiadomić ekspedycyą towarową odnośnej kolei żelaznej o swojej posyłce i przystawić ją do naładowania w czasie, który ekspedycyą wyznaczy.

2. Posyłki pojedyncze przyjmowane będą tylko w beczkach, kubłach lub pakach szczelnie zamkniętych.

3. Świeże ścięgna, świeża skóra na klej, jakoteż odpadki tych przedmiotów, równie jak skóry świeże, przyjmowane będą tylko w opakowaniu pod 2 przepisaniem nawet wtedy, gdy wagon ma być całkiem napełniony.

4. Wszelkie inne przedmioty tego rodzaju, przewozić się mające pełnemi wagonami, przewożone będą na otwartych wagonach pod okryciem. Okryć potrzebnych dostarczać mają posyłający.

5. Kolej żelazna żądać może, aby przewozowe opłacono z góry przy oddaniu.

6. Koszta odwiertzenia, gdyby było potrzebne, ciężą na posyłającym a względnie na odbiorcy.

XXXIII. Gnoj stajenny, jakoteż inne ekskrementa i materiały wychodkowe przewożone będą tylko pełnemi wagonami i przyjmowane być mogą pod następującymi dalszemi warunkami:

1. Naładowanie i wylądowanie skutecznie ma posyłający i odbierający, do których też należy wyczyszczenie za każdym razem miejsc do ładowania i wylądowania podług rozporządzenia zarządu.

2. Zarządowi służy prawo wyznaczania czasu i terminu naładowania i wyładowania, tudzież przywiezienia i wywiezienia, jak niemniej pociągu, którym przewóz ma być uskuteczniony.

3. Gnój stajenny suchy, nieopakowany, przewożony będzie otwartymi wagonami pod okryciem, którego dostarczyć ma posyłający.

4. Inne ekskrementa i materiały wychodkowe — jeżeli niema osobnych urzędzeń do ich przewozu — przewożone być mogą tylko w grubych naczyniach, szczelnie zamkniętych i otwartymi wagonami. Za każdym razem użyć należy środków zapobiegających ile możności wyciekaniu masy i płynu i rozszerzaniu się smrodu. Na tę ostatnią okoliczność należy mieć wzgląd także przy ładowaniu i wyładowywaniu.

5. Razem z innymi towarami ładować nie można.

6. Kolej żelazna żądać może, aby przewozowe opłacono z góry przy oddaniu.

7. Koszta odwietrzenia, gdyby było potrzebne, ciężą na posyłającym a względnie na odbiorcy.

XXXIV. Siarkę nie opakowaną przewozi się tylko wagonami, zbudowanymi jako kryte.

XXXV. Przedmioty, które od iskier lokomotywy mogłyby się łatwo zająć, jak siano, słoma (także ryżowa i łodygi lnu), trzcina (wyjąwszy trzcinę hiszpańską), kora, torf (z wyjątkiem tak zwanego torfu maszynowego, czyli prasowanego), węgle drzewne (porównaj Nr. XXIX) całe (nie potłuczone), przędziwo roślinne i odpadki tegoż, okrawki papierowe, trociny drzewne, wiory drzewne itd., miazga drzewna itd., jakoteż gips, luźniak (Kalkäscher) i martwica gąbczasta (Trass), przyjmowane będą do przewozu nieopakowane, tylko całkowicie okryte i pod tym warunkiem, że posyłający i odbiorca zajmą się sami naładowaniem i wyładowaniem. Okryć do tych przedmiotów dostarczyć ma posyłający na żądanie zarządu kolejowego.

Królewsko-węgierski Minister komunikacyi, z którym się w tym względzie porozumiałem, wydaje jednocześnie podobne rozporządzenie dla kolei żelaznych krajów korony węgierskiej.

Kremer r. w.

79.

Rozporządzenie Ministra handlu z dnia 1 lipca 1880.

podające przepisy o przewozie towarów wybuchających kolejami żelaznymi.

I. Przepisy ogólne.

§. 1.

Kolejami austriackimi przewozić wolno następujące towary wybuchające:

1. Proch strzelniczy i rozsadzający (czarny).
2. Amunicyą prochową, tudzież naboje gotowe.

3. Wyroby pirotechniczne, o ile nie zawierają w sobie istot, które stosownie do §. 48 Porządku ruchu *A. 3*, lit. *a—e* (włącznie) są wykluczone od przewozu.

4. Podpałki rozsadzające, jakoto: kapsle rozsadzające, podpałki elektryczne do podkopów, tudzież lonty. (Co do przewozu lontów bezpieczeństwa, do których nie odnosi się niniejsze rozporządzenie, porównaj Nr. 5 Dodatku *D* do Porządku ruchu).

5. Środki rozsadzające koncesyonowane, a to tak podobne do prochu czarnego, jak i środki rozsadzające, zawierające związki organiczne nitrowe, o ile są oddzielnie przypuszczone.

6. Nitrocellulozy, mianowicie: bawelną strzelniczą, wełnę kleinową i papier strzelniczy tak zwany düppelski, o ile przetwory te są przypuszczone.

7. Petardy sygnałowe do zatrzymywania pociągów na kolejach żelaznych.

8. Kapsle zwyczajne do broni palnej i pocisków, kapsle blaszkowe, podpałki nie rozsadzające i osłony na naboje z podpalnikami.

9. Chloran potasowy.

10. Kwas pikrynowy czysty.

§. 2.

Oprócz posyłek, które oddaje administracya wojskowa, te tylko rodzaje środków rozsadzających koncesyonowanych przyjmować wolno do przewozu koleją, które ministerstwo handlu uzna za odpowiednie do tego i zarządom kolejowym wymieni z wskazaniem odnośnej fabryki.

§. 3.

Ministerstwo handlu zastrzega sobie, że na tych częściach kolei żelaznych, na których nie chodzą pociągi wyłącznie towarowe, i na których nadto niema sposobności do zaprowadzenia pociągów wyłącznie towarowych w peryodycznych odstępach czasu, wykluczy od przewozu koleją towary wybuchające z wyjątkiem kapsli do broni palnej i pocisków, jakoteż osłon na naboje z podpalnikami.

§. 4.

Rozporządzenie niniejsze nie narusza postanowień rozdziału X przepisu o transportach wojskowych na kolejach żelaznych (Wydanie II, 1878), dotyczących się przewozu prochu, amunicyi i wszelkich innych przedmiotów wybuchających.

§. 5.

O ile we względzie posyłek wojskowych, tudzież we względzie poszczególnych rodzajów, lub dla niektórych stacyj kolejowych, nie istnieją, lub w każdym z osobna przypadku nie będą wydane oddzielne przepisy, towary wybuchające przypuszcza się do przewozu kolejami żelaznymi tylko jako posyłki przewozowe, pod warunkami poniżej zamieszczonemi.

II. Pakowanie.

§. 6.

Przedmioty wybuchające, w §. 1 wyszczególnione, pakować trzeba podług następujących przepisów:

1. Proch strzelniczy i rozsadzający (czarny) wszelkiego rodzaju, pakować trzeba w workach cwełichowych, nie przepuszczających pyłu (makę prochową w podwójnych a według okoliczności także w workach skórzanych dychtownych) a następnie w beczkach drewnianych, dobrze spojonych, z obręczami wpuszczanemi.

2. Amunicją prochową, zaliczając tu gotowe naboje, gdy ją osoby prywatne oddają do przesłania, pakować należy według następujących przepisów: Przedmioty te włożyć trzeba częściami najprzód do pudełek z twardej tektury, tak, aby się nie trzęsły w pudełkach i obwiązać pudełka sznurkami lub zalepić. Następnie układa się te pudełka szczelnie obok siebie i na sobie w mocnych skrzynkach drewnianych, dobrze zrobionych, a próżne miejsca, gdyby były, wypełnia się okrawkami tektury lub papieru, albo suchemi pakułami, tak twardo, aby podczas przewozu drganie w skrzyni było niemożliwe.

Skrzynie zamyka się za pomocą szrub do drzewa.

Waga amunicji prochowej, zawartej w skrzyni, wynosić może najwięcej 60 kg.

Gdy osoby prywatne posyłają takie przedmioty dla skarbu wojskowego, przepisy te obowiązują tylko o tyle, o ile odnośny zakład wojskowy nie wydał osobnego rozporządzenia we względzie pakowania amunicji wojennej, co oddawca ma wykazać.

3. Wyroby pirotechniczne oddawać wolno tylko w skrzynkach drewnianych, szczelnie zamkniętych, w których każdy z osobna nabój upakowany być powinien pakułami.

4. Podpałki rozsadzające, jakoto: kapsle rozsadzające, podpałki elektryczne do podkopów i lonty (z wyjątkiem lontów bezpieczeństwa) pakować należy według następujących przepisów:

Kapsle rozsadzające, których zaprawa powinna być tak osadzona w kapsułce miedzianej, aby w skutek ruchu podczas przewozu nie mogła odstać lub odpaść, pakować należy najprzód w puszkach blaszanych, najwięcej po 100 sztuk zawierających, w taki sposób, aby wstrząśnienia podczas przewozu nie wprawiały żadnej kapsli w ruch.

Boki, jakoteż dno i pokrywę puszek wyłożyć należy kilku warstwami bibuły lub warstwą bawełny, aby kapsle rozsadzające nie stykały się bezpośrednio z blachą puszek.

Każdą z osobna tak napełnioną puszkę blaszaną obwinąć należy w papier i układać puszkę w mocnej skrzyni drewnianej tak, aby ile możności nie było szpar pomiędzy niemi i aby kapsle zwrócone były stroną otwartą ku wieku skrzyni, tudzież aby puszkę nie mogły drgać.

Szparę, gdyby były, utkać należy okrawkami papierowemi a skrzynię zabić gwoździemi do drzewa. Każdą taką skrzynię z kapslami włożyć należy wiekiem w górę, do drugiej, również mocno zrobionej i podobnie zamykającej się skrzyni drewnianej, szparę pomiędzy obiema skrzyniami utkać twardo pakułami a zamknąwszy drugie wieko, przylepić kartkę na górnej stronie, t. j. na tej, ku której kapsle zwrócone są stroną otwartą.

Na kartce napisać trzeba: „kapsle rozsadzające — nie przewracać.“

Podpałki elektryczne do podkopów powinny być tak zrobione, aby nawet w razie gwałtownego wstrząśnienia osłona się nie uszkodziła, druty podpałowe w zaprawie nie ruszały, aby zaprawa elektryczna lub kapsłowa nie wypadła, jakoteż aby nie drgały i nie wytrzęsały się zaprawy wewnątrz podpalnika.

Pakować je trzeba podług tych samych przepisów, co kapsle rozsadzające, tylko przepis dotyczący się tych ostatnich, aby strona otwarta kapsli zwrócona była w górę, nie odnosi się do podpałek elektrycznych podkopowych, ponieważ są ze wszystkich stron zamknięte.

Lonty (z wyjątkiem lontów bezpieczeństwa) pakować należy w skrzyniach drewnianych mocno zrobionych, gwoździami do drzewa zabitych w taki sposób, aby się lonty w nich nie chwiały.

Jedna paka nie powinna zawierać więcej nad 20^{kg} podpałek rozsadzających.

Podpałek rozsadzających nie wolno oddawać razem z prochem strzelniczym i rozsadzającym (czarnym), nitrocellulozami i środkami rozsadzającymi koncesyjonowanymi.

5. Do środków rozsadzających koncesyjonowanych odnoszą się następujące pravidła:

a) pakować je trzeba w szczelnych skrzyneczkach lub beczułkach dobrze spojonych, drewnianych. Naczynie takie zawierać w sobie powinno najwięcej 25 kg. środków rozsadzających.

W skład naczyń, w których się pakuje, nie powinny wchodzić części metalowe i naczynia te mają się zamykać wiekiem drewnianym, które tylko kołkami przymocowywać należy.

b) Na wewnętrznej stronie naczyń, w których zapakowane są środki rozsadzające koncesyjonowane, napisać należy wyraźnie i dokładnie nazwę i rodzaj przetworu, jakoteż nazwisko i firmę fabrykanta (znaczek ochronczy) i datę fabrykacyi.

Oprócz tego na zewnętrznej stronie każdego naczynia, przeznaczonego do wysłania w drogę, przykleić należy widocznie i mocno przedruk rozporządzenia ministeryalnego, zezwalającego na przewóz, w taki sposób, aby przy otwieraniu naczyń został rozdarty.

Nakoniec każde naczynie zaopatrzone być powinno na zamknięciu w plombę fabryki, wyraźnie wyciśniętą.

Wzmiankowane oznaczenia (znaczek ochronczy) i odciski plomb komunikowane będą zarządowi kolejowemu w każdym z osobna przypadku przy wydawaniu pozwolenia na przewóz.

c) Na zewnętrznej stronie każdego naczynia, w którym się pakuje, mianowicie zaś nieopodal zamknięcia, umieścić należy wpadającą w oczy przestrożę o otwieraniu i zamykaniu naczyń.

d) Środki rozsadzające koncesyjonowane wprowadzać wolno w obrót tylko w takich postaciach i osłonach, które dla każdego z osobna rodzaju przepisane zostały w orzeczeniu, tyczącem się przypuszczenia.

Każda osłona opatrzona być powinna zewnątrz znakiem fabrycznym i napisem wyrażającym nazwę przetworu.

e) Pod względem opakowania wewnętrzznego obowiązują w ogólności następujące przepisy, o ile co do poszczególnych rodzajów środków rozsadzających nie będą wydane odrębne postanowienia, lub o ile przepisy, tyczące prochu czarnego, nie będą uznane za dostateczne:

α) Środki rozsadzające koncesyjonowane wolno wprowadzać w obrót tylko w postaci nabojów, obwiniętych w papier pergaminowy bez podpałek.

Każda osłona zaopatrzona być powinna zewnątrz znakiem fabrycznym i napisem wyrażającym rodzaj przetworu.

Wysyłać wolno tylko takie naboje, które są szczelnie zamknięte, w dotknięciu nie tłustawe i nie powalane zewnątrz żadnym materiałem rozsadzającym.

β) W skrzyneczkach lub beczułkach naboje leżeć powinny na pokładzie martwicy krzemiennej lub trocin i za pomocą tego samego materiału odosobnione być mają od ścian i wieka.

Można także pakować je częściowo w pudełkach tekturowych, które zapobiegają ruszaniu się naboju w naczyniu i wydobywaniu się nitrogliceryny. Cały ładunek powinien być ściśle, starannie zrobiony i wolny od szpar, ażeby środek rozsadzający nie był w drodze wystawiony na znaczne wstrząśnienia i nie drgał.

f) Do posyłek c. k. skarbu wojskowego stosują się przepisy następujące:

Środki rozsadzające koncesyonowane, do których nie odnoszą się przepisy o środkach rozsadzających z dnia 2 lipca 1877 (Dz. u p. Nr. 68), podlegają w ogóle tym ostrożnościom, które przepisane są dla prochu (pod 1 niniejszego paragrafu).

Co do innych środków rozsadzających koncesyonowanych wolno jest c. k. skarbowi wojskowemu oddawać je nie tylko w postaci naboju, lecz także nieściśnięte, w skrzynkach drewnianych lub beczkach szczelnie zbitych i wyklejonych wewnątrz papierem pergaminowym.

Posyłki takie oddawać można do przewozu także bez przepisanej wyżej pod b) zewnętrznej oznaczenia a skrzynie z gotową amunicją także zasrubowane. Każda paka powinna jednak być zaopatrzona znakiem lub pieczęcią od Władzy wojskowej, która zajmowała się pakowaniem.

6. Nitrocellulozy (mianowicie: bawełnę strzelniczą, wełnę kleinową i papier strzelniczy tak zwany düppelski), pakować trzeba zawsze nadzwyczaj mocno, tak aby w naczyniach tarcia być nie mogło.

Bawełnę strzelniczą suchą (jedynie do celów wojskowych), pakować trzeba tak, jak proch strzelniczy, w workach cwelichowych i beczkach do prochu, bez worków zaś w skrzyniach drewnianych papierem wyklejonych.

Bawełnę strzelniczą wilgotną (zawierającą najmniej 20% wody) pakować należy w skrzyniach drewnianych, szczelnie zbitych, wyklejonych wewnątrz materiałem nieprzemakalnym, zapobiegającym ile możności wyparowaniu wody.

Wełnę kleinową nasycić należy wodą (na 60 części suchej wełny kleinowej 40 części wody) dodając do wody małą ilość (około 1% wagi wełny kleinowej suchej) sody i pakować jak bawełnę strzelniczą podług powyższego przepisu.

Do wełny kleinowej, jakoteż do bawełny strzelniczej wilgotnej, używać wolno zamiast skrzynek drewnianych, pudełek z blachy cynkowej szczelnie spojonych.

Papier strzelniczy, tak zwany düppelski, pakować należy na wilgotno (dając najmniej 20% wody) tak, jak bawełnę strzelniczą.

7. Petardy sygnałowe do zatrzymywania pociągów na kolejach żelaznych powinny być mocno zapakowane w okrawki papieru, trociny lub gips, albo w inny sposób, tak ściśle ułożone i odosobnione, aby kapsułki blaszane nie mogły się stykać ani z sobą ani z innym ciałem. Paki, w których są ułożone, zrobione być powinny z desek fugowanych, mających najmniej 2·6^{cm} grubości, spojonych szrubami drewnianymi, szczelnie zamkniętych i włożonych w drugą pakę, również szczelnie zamkniętą; paka zewnętrzna nie powinna mieć więcej nad 0·06 metra sześciennego pojemności.

Przyjmuje się do przewozu tylko wtedy, gdy listy przewozowe opatrzone są poświadczeniem urzędowym, jako opakowanie odpowiada przepisom.

8. Kapsle zwyczajne do broni palnej i pocisków, kapsle blaszkowe, podpałki nierozsadzające i osłony na naboje z podpalnikami powinny być starannie opakowane w mocnych skrzyniach lub beczkach i na każdej po-

syłce przyklepiona być powinna kartka z napisem podług tego, co się wewnątrz znajduje: „kapsle zwyczajne“ lub „kapsle blaszkowe“ itp. (Co do podpałek rozsadzających porównaj Nr. 4).

9. Chloran potasowy powinien być starannie zapakowany w beczkach lub skrzyniach szczelnie zamkniętych, papierem wyklejonych.

10. Kwas pikrynowy czysty przewożony będzie tylko na podstawie zaświadczenia, wydanego przez ukwalifikowanego chemika, potwierdzającego, że oddany do przewozu kwas pikrynowy jest czysty i nie grozi niebezpieczeństwem.

§. 7.

Naczynia, zawierające powyższe towary wybuchające, o ile do każdego z nich niema osobnego przepisu, opatrzone być powinny przynajmniej napisem wyrażającym co się w nich znajduje, np.: „proch“, „wyroby pirotechniczne“ itp.

III. Oddawanie na kolej.

§. 8.

Najmniej na 24 godziny przed oddaniem posyłek towarów wybuchających uprzedzić o tem należy ekspedyt kolei i zasięgnąć dalszych wskazówek we względzie oddania.

Posyłki takie przyjmowane będą tylko w dniach, które zarządy kolejowe podadzą do wiadomości i do pociągów, które one wyznaczą.

Posyłki przeznaczone za granicę przyjmować wolno tylko w tym razie, jeżeli ze stacyi pogranicznej mogą być dalej posłane za pomocą bezpośredniego połączenia.

§. 9.

Posyłki takie dostawiać wolno do lokali dworcowych zwyczajnie dopiero przed samem ładowaniem do wagonu kolei żelaznej i nie wcześniej niż na dwie godziny przed odejściem pociągu według planu ruchu, do pociągów zaś nocnych na dwie godziny zanim się skończy przyjmowanie.

Jeżeli posyłka przeznaczona jest do stacyi takiej kolei lub jej części, na której pociągi wyłącznie towarowe chodzą tylko o ile to być może, adresować ją trzeba do odbiorcy w stacyi wychodowej tejże kolei lub jej części, który usunąć ma posyłkę niezwłocznie z lokali dworcowych (porównaj §. 37) i postarać się o oddanie jej znowu, gdy na to ruch pociągów pozwoli.

§. 10.

Oddawcy prochu strzelniczego i rozsadzającego (czarnego), bawełny strzelniczej i amunicyi wszelkiego rodzaju, jakoteż środków rozsadzających koncesyonowanych, wykazać mają, jako odnośna posyłka zawiera towary wybuchające, których przewóz kolejami żelaznymi jest dozwolony, w następujący sposób:

- a) Gdy się posyła proch strzelniczy i rozsadzający (czarny), bawełnę strzelniczą i amunicyą jakiegokolwiek rodzaju, dopełnić należy tego, co przepisuje rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, skarbu i policji z dnia 11 lutego 1860 (Dz. u. p. Nr. 39) o wygotowywaniu tak zwanych cedułek przewodnych do amunicyi.
- b) Gdy się posyła środki rozsadzające koncesyonowane, które fabrykant lub sprzedawca konsens posiadający oddaje w nienaruszonym pierwotnym zamknięciu, przedruk pozwolenia ministryalnego na przewóz zastąpi miejsce ceduły przewodnej.

Gdy się wyprawia jakiegokolwiek inne posyłki, list przewozowy, który posyłający wystawia, służy za cedulę przewodną, ale powinien zawierać potwierdzenie Władzy administracyjnej powiatowej, udzielone na podstawie udowodnionego prawa nabywania.

c) Listy przewozowe, które Władza wystawia, wolne są od tego potwierdzenia.

§. 11.

Listy przewozowe, które nie powinny obejmować żadnych innych przedmiotów, a gdy się odnoszą do środków rozsadzających koncesyonowanych, jakoteż do prochu strzelniczego i rozsadzającego (czarnego) i nitrocellulozy, wygotowywane być mają oddzielnie, pisać należy atramentem czerwonym i wyrazić w nich trzeba ilość, rodzaj, znak i liczby naczyń, tudzież wagę ryczałtową każdego naczynia.

Na takich listach przewozowych nie można kłaść napisu: „Dworzec restante“.

§. 12.

Przewozowe od takich posyłek ogłasza się przy oddaniu. Kolej może żądać od posyłających odpowiedniej kaucyi, mającej służyć na pokrycie wydatków w razie, gdyby w skutek nieodebrania posyłki wypadło oddać ją Władzy administracyjnej.

§. 13.

Posyłek, obciążonych powziętkiem wartości, nie przyjmuje się do przewozu. Również nie można zabezpieczać sobie nagłości posyłki.

§. 14.

Wyjawszy posyłki przeznaczone za granicę, oddawca zanotować ma w liście przewozowym, iż się zgadza:

- a) Co do środków rozsadzających koncesyonowanych, tudzież co do podpałek rozsadzających, aby w razie, gdyby adresat otrzymawszy uwiadomienie, zaniedbał odebrać posyłkę w ciągu najbliższych sześciu godzin przypadających w czasie na ekspedycyą wyznaczonym, ale także w niedzielę i święta, posyłka oddana została Władzy administracyjnej celem jak najrychlejszego usunięcia jej z lokali dworcowych i dalszego nią rozrządzenia.
- b) Co do wszelkich innych towarów wybuchających, aby w razie, gdyby adresat zaniedbał odebrać posyłkę w 24 godzin po otrzymaniu uwiadomienia, które doręczone mu będzie zaraz po jej nadejściu, zwrócona mu została na jego koszt, tudzież aby w razie, gdyby towar nie mógł być odesłany napowrót w przeciągu trzech dni, licząc od jego przybycia do stacyi przeznaczonej, dla braku odpowiedniego pociągu, oddana została Władzy administracyjnej, celem jak najrychlejszego usunięcia jej z lokali dworcowych i dalszego nią rozrządzenia.

§. 15.

Przepisy §§. 12, 13 i 14 nie stosują się do posyłek skarbu wojskowego (porównaj §. 37).

IV. Jakiemi wagonami.

§. 16.

Do przewożenia towarów wybuchających używać wolno tylko krytych wagonów towarowych ze ścianami szczelnie zbitymi i dobrze zamykającymi się drzwiami.

Gwoździe, szruby, mutry itp. wewnątrz u wagonów sterczące, trzeba w drzewie zagłębić lub listwą drewnianą osłonić, albo wreszcie, jeżeli nie są ostre, oblepić je za pomocą klajstru płótnem pakowem, zanim się przystąpi do ładowania.

Dno wagonów towarowych wysłać należy płótnem nieprzemakalnym. Okna, jeżeli są, trzeba szczelnie zamknąć i trzymać zamknięte.

§. 17.

Do ładowania towarów wybuchających nie trzeba w ogóle używać wagonów z hamulcami.

Gdyby wypadło koniecznie użyć do tego wagonów z hamulcami, hamulców ich nie wolno poruszać, przeto na wagonach takich nie może siedzieć nikt ze służby pociągowej.

Nie wolno także używać wagonów świeżo zrobionych ani takich, które wkrótce przestaną służyć do użytku.

§. 18.

Wagony, obładowane towarami wybuchającymi, smarować należy z jak największą starannością.

V. Ładowanie.

§. 19.

Towary wybuchające ładować trzeba ile możności nie z magazynów towarowych, lecz tylko na jak najodleglejszych torach bocznych na ustroniu.

Osobom nie interesowanym przybliżać się nie wolno.

Naczyń, napełnionych środkami rozsadzającymi, nie wolno przewracać, toczyć lub suwać, ani też obracać na ziemi około punktu oparcia, przeciwnie należy je zawsze nosić bardzo ostrożnie a przede wszystkim chronić od potrącenia.

Ładować, wyładowywać i przeładowywać paki należy ile możności tylko we dnie, w nocy zaś tylko przy lampach bezpieczeństwa, lub przy takich latarniach, których szyby zabezpieczone są siatką drucianą od stłuczenia.

Palenie tytoniu w pobliżu takich pak jest bezwarunkowo zakazane.

Gdyby lokomotywa przejeżdżała (§. 31), drzwi wagonu trzymać należy zamknięte, części posyłki, jeszcze nie włożone do wagonu, osłonić dla zabezpieczenia od ognia a ładowanie przerwać.

§. 20.

Wyjawszy kapsle do broni palnej i pocisków, jakoteż osłony na naboje z podpalnikami, towarów wybuchających nie wolno ładować razem z innymi towarami. Środków rozsadzających koncesyonowanych nie wolno ładować z innymi towarami wybuchającymi w tym samym wagonie prócz z prochem strzelniczym i rozsadzającym (czarnym) i nitrocellulozami.

Podpalki rozsadzające, tudzież inne towary wybuchające trzeba więc ładować oddzielnie.

§. 21.

Beczki i skrzynie powinny mieć w wagonie kolei żelaznej położenie stałe, co osiąga się za pomocą mat trzciniowych lub słomianych, chrustu, tudzież podkładów lub klinów drewnianych.

Beczki leżeć powinny zazwyczaj równolegle od osi kolei; gdyby jednak miała być tylko jedna warstwa beczek, można je także stawiać; ale w tym razie trzeba pomiędzy nie powsuwać wiązki chrustu mocno związane dla zapobieżenia tarcia.

§. 22.

Ilość beczek i skrzyń, które można naładować w jednym wagonie, zależy od pojemności i wytrzymałości; dla bezpieczeństwa jednak nie wolno kłaść więcej nad trzy warstwy jedną na drugiej i w ogóle obciążać można wóz tylko aż do dwóch trzecich części wytrzymałości.

§. 23.

Beczki lub skrzynie w środku pomiędzy drzwiami ułożone pokryć należy płachtami namazonionymi lub płótnem nagrafitowanym, drzwi trzeba mocno zamknąć.

§. 24.

Na wagonach przyklepić należy kartki z napisem wielkimi głoskami barwą błękitną wydrukowanym, wyrażającym co się na nich znajduje.

VI. Zestawianie pociągu.

§. 25.

Z wyjątkiem kapsli do broni palnej i pocisków, jakoteż osłon na naboje z podpalnikami, towarów wybuchających nie wolno przewozić temi samymi pociągami, któremi przewozi się ludzi.

§. 26.

Wagony obładowane towarami wybuchającymi umieścić należy w tylnej połowie pociągu, w taki sposób, aby za nimi następowały jeszcze najmniej trzy wagony kryte bądź próżne, bądź obładowane towarami nie zapalającymi się łatwo; ze sobą, jakoteż z poprzedzającymi i z następującymi wagonami trzeba je mocno zesworować. Po wagonach wiozących najwięcej 25 kg. netto towarów wybuchowych nie trzeba umieszczać osobnych wagonów ochronnych.

Wagonów obładowanych środkami rozsadzającymi koncesyonowanymi nie wolno w ogólności zestawiać w bezpośrednim związku z innymi wagonami wiozącymi inne przedmioty wybuchające lub zapalne.

§. 27.

Gdy wagony obładowane towarami wybuchającymi tworzą pociąg osobny, znajdować się powinny nie tylko na końcu tegoż, lecz także za parowozem, trzy wagony bezpieczeństwa, powyżej wzmiankowane (§. 26).

§. 28.

Jednym pociągiem nie wolno przewozić więcej nad 30.000 kg. środków rozsadzających koncesyonowanych.

VII. Środki ostrożności w dworcach, gdy pociąg idzie.

§. 29.

Wagony obładowane towarami wybuchającymi stawiać należy na stacyach jak najdalej od budynków stacyjnych i mieszkalnych, magazynów i palarni i ile możności tylko na takich torach bocznych, na których nawet w razie mylnego skierowania zwrotnika pociągi w ruchu będące nie mogą się spotkać.

Nadto nakazać trzeba dozór niewątpliwy nad niemi.

§. 30.

Celem przesunięcia takich wagonów nie trzeba puszczać ich samopas, ani używać do tego parowozów. Do zesworowania przysuwać je trzeba z wielką ostrożnością.

Gdyby jednak wyjątkowo wypadło użyć parowozu do przesunięcia, w takim razie pomiędzy parowozem a wagonem z towarami wybuchającymi, który trzeba przesunąć, przyczepić należy przynajmniej jeden inny wagon.

§. 31.

Rozniecać ogień, wypuszczać parę lub czyścić parowozy w pobliżu miejsca ładowania lub wagonów obładowanych towarami wybuchającymi wolno tylko w razie najkonieczniejszej potrzeby. Na stacyi unikać nadto należy ile możności przejeżdżania z parowozami i zatrzymywania ich w pobliżu.

W wagonach obładowanych towarami wybuchającymi i w pobliżu tychże tytoniu palić nie wolno.

§. 32.

W stacyach na szlaku, o ile przestanek na to pozwala, zrewidować trzeba starannie stan i zamknięcie wagonów obładowanych towarami wybuchającymi, jakoteż ich zesworowanie i zarządy kolejowe postarać się mają o to, aby w takich stacyach unikano wszelkiego niepotrzebnego przedłużania przestanku programem ruchu przepisanego i usuwano ile możności wszystko, coby mogło grozić niebezpieczeństwem.

§. 33.

Towary wybuchające, w drodze będące, przeladowywać wolno do innych wagonów tylko w razie koniecznej potrzeby. Zarządy kolejowe winny przeto zaprowadzić u siebie taki porządek i takie pozawierać ze sobą układy, aby posyłki rzeczzone przewożone były od stacyi odbierającej aż do wyznaczonej w tym samym wagonie.

§. 34.

Stacya odbierająca uwiadomić ma wydawcę albo bezpośrednio albo za pośrednictwem stacyj pośrednich drogą telegraficzną, że nadejdzie posyłka środków rozsadzających koncesyonowanych lub większa ilość prochu a względnie amunicyi.

O odejściu posyłki stacya odbiorcza uwiadomić ma telegrafem odbiorcę na koszt posyłającego.

VIII. Wydawanie.

§. 35.

O nadejściu posyłek towarów wybuchających do przeznaczonej stacyi uwiadomić należy natychmiast posłańcem lub telegrafem adresata, który winien je odebrać niezwłocznie (porównaj §. 14).

§. 36.

Towary wybuchające wyładowuje się z wagonów, jeżeli wagony zostają na stacyi, ile możliwości dopiero przed samem ich odebraniem, trzymając się we względzie wyboru miejsca, w którym to ma się odbyć i we względzie ostrożności, które przytem mają być zachowane, tych samych przepisów, które tyczą się ładowania (porównaj §. 19).

Jeżeli posyłka wyładowana być ma na przestanku, zachować trzeba ostrożności rozporządzeniem niniejszem przepisane, towar złożyć w miejscu bezpiecznem, ochraniającem od wilgoci i ognia i kazać go pilnować.

§. 37.

Gdy adresat nie odbierze posyłek towarów wybuchających (porównaj §. 14), postąpić należy jak następuje:

- a) Posyłki środków rozsadzających koncesyonowanych i podpalek rozsadzających, których adresat otrzymawszy uwiadomienie, nie odbierze w ciągu najbliższych sześciu godzin, przypadających w czasie na ekspedycyą wyznaczonym, ale także w niedziele i święta, oddać należy celem jak najrychlejszego usunięcia ich z lokali dworcowych i dalszego niemi rozrządzenia, w miastach posiadających własny statut gminny, Władzy bezpieczeństwa, w innych zaś miejscach c. k. Starostwu, a gdzie to stać się nie może, komendzie najbliższego posterunku żandarmeryi po poprzedniczem uwiadomieniu.
- b) Posyłki wszelkich innych towarów wybuchających, nie odebranych w ciągu 24 godzin po uwiadomieniu, zwrócić należy posyłającemu na jego koszt, albo w razie, gdyby towar nie mógł być odesłany napowrót w przeciągu trzech dni, licząc od jego nadejścia do stacyi przeznaczonej, dla braku odpowiedniego pociągu, postąpić z nim należy w myśl ustępu a).

Nadto zarządy kolei mają prawo podwyższyć składowe od takich posyłek po upływie wzmiankowanych 24 godzin.

- c) Gdy chodzi o posyłkę wojskową, w takim razie, postarawszy się o tymczasowe jej zabezpieczenie w myśl przepisów powyższych, o nieodebraniu tejże posyłki, uwiadomić należy telegrafem Władzę wojskową, która ją oddała na kolej.

IX. Przepisy końcowe.

§. 38.

Kto towary wybuchające oddaje do przewozu pod fałszywą lub niedokładną deklaracją, albo zaniedbuje środków ostrożności, które są przepisane jako warunek ich przyjęcia, albo oddaje towary tego rodzaju, których Władza do przewozu kolejami żelaznymi nie dopuszcza, ten oprócz kar kodeksem karnym lub oddzielnem rozporządzeniem postanowionych, chociażby szkoda nie powstała, zapłacić

ma karę konwencyonalną po sześć złotych od każdego kilograma wagi ryczałtowej takich posyłek, którą już przez samo oddanie posyłki na siebie ściągnął, a oprócz tego odpowiedzialny jest za wszelką szkodę, jakaby z tego wynikła.

Karę konwencyonalną ściągnąć można według okoliczności od posyłającego albo od odbiorey.

§. 39.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy dnia 1 sierpnia 1880.

Te z dawniejszych rozporządzeń, tyczących się tego samego przedmiotu, które w skutku wydania niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą, ogłoszone będą osobnem rozporządzeniem.

§. 40.

Królewsko-węgierski Minister komunikacyi, z którym się w tym względzie porozumiałem, wydaje jednocześnie podobne rozporządzenie dla kolei żelaznych w krajach korony węgierskiej.

Kremer r. w.